

29.08.2023

Politiseringen af klimaet og politikernes angst for folkelig modstand er et stort benspænd

Belært af erfaringerne fra covid-19 og Ukraine ved vi, at EU kan slå over i et haste-mode, når det er nødvendigt.

Skrevet af

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

At det ikke sker på klimadagsordenen, understreger både, at klimakrisen ikke opfattes som en akut krise, og at man ønsker, at folket skal være med.

Klimaminister Lars Aagaard kom i vælten for sine udtalelser om, at dansk klimapolitik skulle have bred folkelig opbakning. Udspillet blev mødt med kritik, og mange påpegede, at der – med undtagelse af den danske klimalov – meget sjældent er 80 pct. opbakning til noget som helst.

Aagaards udtalelser taler på en gang ind i de to store udfordringer, dansk og europæisk klimapolitik står over for, for det første en stigende politisering og for det andet den langsommelighed, der er indlejret i kontinuerligt at sikre demokratisk opbakning.

Klima- og miljøpolitik er gået fra primært at handle om overordnede målsætninger til at være tiltag, der har direkte effekt på det enkelte landbrug og på folks hverdag. I takt med at effekten af politikken bliver virkelig for den enkelte, bliver den også mere omkostningsfuld politisk – deraf fokuset på ikke at miste den folkelige opbakning. Den samme udvikling kan ses i optakten til Europa-parlamentsvalget, hvor landbrug og klima er centrale temaer, og hvor den grønne dagsorden i stigende grad bliver politiseret.

Europæiske valgprognoser fortæller to historier. Den ene er, at koalitionen mellem Kristendemokraterne, socialdemokraterne og de liberale fortsat vil have flertal efter valget. Den anden er, at ECR-gruppen, der ligger til højre for Kristendemokraterne, står til at gå frem. Der er stadig knap et år til valget, og meget kan ske endnu, men ECR-gruppens fremgang er allerede lykkedes med at trække klima- og miljødagsordenen i Europa i en mindre ambitiøs klimaretning.

Det ses f.eks. hos den store kristendemokratiske gruppe – EPP – der, for ikke at bløde stemmer til højre, har markeret sig med sin ”Pagt for det Europæiske Landbrug”. Ifølge den er det ikke blot folkets opbakning, der skal sikres, men landbrugets. De stiller sig derfor kritiske over for flere EU’s forslag, f.eks. på pesticider og naturgenopretning.

Pagten understreger, hvordan Europa-parlamentsvalget hiver i den europæiske klimadagsorden – og sætter spørgsmål om fødevarer sikkerhed og rimelige betingelser for europæisk landbrug i fokus.

Men det er ikke kun politisk, at Europa-parlamentsvalget påvirker klima- og miljødagsordenen, det har også lavpraktisk en opbremsende effekt. Europa-parlamentsvalget holdes i juni 2024, herefter skal der indsættes en ny kommission. Og selvom den nuværende kommission er ivrig efter at komme i mål med så meget som mulig af sit Green Deal-flagskibsprojekt, betyder det forestående valg, at forhandlingerne på flere lovforslag mister pusten.

Den formelle valgkamp sættes først i gang i marts 2024, men de reelle forhandlinger mellem Europa-Parlamentet og EU-landene stopper allerede i starten af 2024 og genoptages først rigtigt efter indsættelsen af en ny kommission i november 2024. Det betyder, at forhandlinger på lovforslag om at mindske brugen af pesticider, om at reducere drivhusgasudledninger, bl.a. fra dyrebesætninger, og om at lempe lovgivningen for gen-editerede planter risikerer at blive skubbet langt ind i 2024.

I tillæg til nedlukningen af forhandlingerne vil kommissionen også holde igen med at fremsætte nye forslag. Politisering eller ej står EU's grønne lovgivning altså over for en opbremsning på grund af valget og indsættelsen af en ny kommission.

Belært af erfaringerne fra covid-19 og Ukraine ved vi, at EU's lovgivningsapparat *kan* slå over i et haste-mode, når det er nødvendigt. At det ikke sker på klimadagsordenen, understreger både, at klimakrisen ikke opfattes som en akut krise, og at man ønsker, at folket – repræsenteret i det tiltrædende parlament – skal være med. Ikke 80 pct., men flertallet. At sikre folkelig opbakning er fra et demokratisk perspektiv et vigtigt hensyn og at foretrække frem for hastelovgivning.

Men kombinationen af den stigende politisering af klima, hvor landbrugets interesser og forestillet folkelig modstand fylder mere, og en lang forhandlingspause er et benspænd i forhold til at nå de politiske mål, der er sat.